

fennállása alkalmából üdvözöljük; egyszerűségeit kívánunk neki, hogy jövőben is oly sikeres működést fejthessen ki, mint a lefolyt 50 év alatt.

33. *Stoczek József* műegyetemi tanár 40 éves tanárságának évfordulóján a budapesti József-műegyetem tanári kara és ifjúsága örömmünepet rendezett, melyen összereglettek régi és mostani tanítványai, tanártársai, tudományos intézeteink vezérférfiai, hogy az ősz tudósok meghozzák tiszteletük adóját. A városháza nagy termében tartott díszülésen Szily Kálmán, mint az ünnepeltnek egyik legrégebb tanítványa üdvözölte őt a tanári kar nevében, fejtegetve azon érdemeit, melyeket a József-igaziskolának a mai műegyetemmel való fejlesztésében és a fizikai tudományokban szerzett; azután Söpkéz Sándor, legifjabb tanítványainak egyike, az ifjúság nevében méltatta mint tanárt, kit tanítványainak hála és szeretete kísér mindenütt. Az ünnepelt működése kiterjedt a k. m. Természettudományi Társulat életére és fejlesztésére

is, mely tevékenységét Lengyel Béla méltatta a díszvacsorán mondott pohárköszöntésében. Társulatunk ma is büszke rá, hogy régibb Közönlönyében tette közé első tudományos buvárlatait és elmondhatja, hogy első helyen van azok között, kik virágzását előmozdítani segítettek, hét éven át (1865—1872) viselvé az elnöki tisztelet, mely idő alatt a Társulat tagjainak száma megszorozódott; első úttörő volt a népszerű természettudományi előadások terén, példát adva a fiatalabbaknak. Így üdvözölte őt a m. tud. akadémia, a tudományegyetem, a kolozsvári Ferencz-József egyetem, a magyar Mérnök- és Építész-egyetem, a Középiszkolai Tanár-egyesület, a Közoktatási Tanács stb. mint olyan férfit, a ki mindezen egyesületek és testületek életében hatott, alkotott és gyarapított; mint a ki megmutatta, mit tehet az igaz jóakarát, az eredménytelen szorgalom és az önzetlen munka. Legyen is még sokáig világoló példaképe a hazafiai, tudománybeli és emberi éretnyeknek!

RÉGI MAGYAR MEGFIGYELÉSEK.

5. »Már a múlt nyáronn volt annak híre, s újságul irattatott-is, hogy némely helyekenn a föld szüntelen füstölög és ég. Most két értelmes embereknek vettem leveleiket, két különböző helyekről, úgyminat Mármaros Szigetről és Kémerről; a kiknek ez eránt való tudósításokat szóról szóra ide írom, hogy a dolognak valósága annál inkább kitetszeshessék. Az első rendbéli levél így szöll: „A Vesuvius hegye itt a Szilágyba a Sarmasági és Kövesdi határ között pártját fogja fel-találni. A tavasztól fogva szüntelen gőzöl, melly először ködnek itéltetett; de mikor tapasztaltatott volna szüntelen homálnak lenni, inkább vizgálták az emberek, s taláztatott a föld gőzinek, füstinek lenni. Ez a tűz nem fényes; de a földet, követ, s mindent megemészti, s tovább harapozik. A másod rendbélinek ezek a szavai: »Közép Szólnok Vármegeybenn Sarmaságonn, valamelly nagy fa alatt való veremből szüntelen való tűz jön ki: Mellynek meg-vizsgálására Mlgs. Báró Kemény Farkas Ts. K. Tanács úr ó Nagysága most akar Physikusokat hozni.« E' szerént a dolognak igaz voltánn nem kételkedhetni. Tsak az már a kérdés: mityoda? ha nem-é a'féle a mi Persiábann sok helyeken taláztatik? Millyen szaga vagyon a gőznek? Mi ég? Marad-é-meg valami benne, az égés utánn? S mityoda? Asphaltumnak (Judenpech, Bergpech) vél-ném lenni, ha kénkőves szaga nincsen.« (M. Hírmondó 1780. 15. l.)

Erdélyből újolag azt írják, hogy azon tűz, melly a Sáfár hegyenn a Sarmasági határonn már a tavasztól fogva a földből kijő, lassan lassan mind tovább terjed.« (U. o. 85. l.)

»Kémerről írják, hogy a Sarmasági tűz, minek-előtte azt meg-vizsgálni és megitélni ki-jöttek volna, el-alutt.« (U. o. 424. l.)

6. »Tótországban Kutinához mintedj fél mért-földnyire lévő Szeg, különben Koillo nevű hegy allyánn, a múlt esztendőben tavasszal tapasztaltatott leg-először, hogy a föld a rajta lévő fákkal edjetembenn béomolván szüntelen füstölög. Az ólta ezen gőzölés soha meg-nem szűnt, hanem mind tsak tovább harapozott; edj helyenn megszűnvén másult támadott. A fele azon földnek, melly még nem égett volt, az agyaghoz hasonló, fekete, kővér, és kénkőves szagú: meg-szaríttatván, a tűzbenn megneven gyúl. Az ellenbenn, a mely az ki-égett veremből vétetik, a napfénybenn vagy-is a gyertya-világnál némi némű fénylő résztskéket mutat, s a tűzben hamar meggyúlad; de abból ki-vétetvén, azonnal el-aluszik, s a kénkőhöz hasonló gőzt hágy maga utánn: Porrá töretvén, az égő gyertya felett-is hamar meg-gyúlt. Kénkővel elegyedett földnek kellett lennie; mivel ha edj darabja a tűz mellé tétetett, szintén úgy kezdett forrani, mint ha olajba mártották volna.« (M. Hírmondó 1880. 413. l.)

A Zebegi erdőbenn Kutina mellett volt égés, melly szinte 2 esztendeig óltha-

tatlanul tart vala, már magábann el-alutt. A téglenn még derekasan égett vólt a föld; egygy helyütt nagy zuhogással tüzet is kezdett okádni. De illy erőbenn tsak két nap vala; néha semmi lángot nem vetett, hanem tsak gőzölgött; a föld mindazáltal akkor-is tüzes vala. A földnek illy forma égése ez előtt 26 esztendővel is tapasztaltatott, ugyan Kutinához 8 óra járó föld messzeségű Kovákovátz falú mellett; melly is 6 hétig tartott vala. (U. o. 1781. 342. l.) Sz. K.

7. (*Riskása.*) Ázsiai termék, de Olasz országba régen bé-tsúszott, és már vagy tíz esztendőktől fogva, a Bánátusba-is műveltetik. Szereti a' lapos és nedves helyeket. (A' természet históriája, stb. Gáti István. 2. kiad. Pozsonyban 1798. 78. l.)

8. (*Krumpli.*) Még nálunk tsak két nevezetesebb neme esméretes. Úgy mint *veres és fejér klompér.* Mind kettőnek vagnak különböző fajtái, úgymint nagyobb, kisebb, gömbölyű hoszszukó, kivált a' veres neműek közt, találhatik egy bak arasznyi is. Legjobb ízű a' veres apró gömbölyű, a' nagy fejérek igen soványok és parások. (U. o. 90—91. l.)

9. (*Moh.*) A' vizeket sok helyeken felülről úgy öszve szövik, hogy lakhatókká légyenek, mint az *etsedi láp,* hol még vad disznók-is és egyéb féle vadak laknak rajta. (U. o. 104. l.)

10. (*Farkas.*) Olly bőven van sokszor, hogy 1792. Februáriusba, az egy *Dabasi* határon Pest Vármegyébe, egy vadászattal 50-ig valót hullattak-el. (U. o. 1798. 143. l.)

11. (*Fecske.*) Haszonra a' konyhán nem igen szokták fordítani: de tsak ugyan a' parti fetskét meg-eszik a' Spanyolok, a' Kamtsatkaiak, sőt köztünk-is a' Nagybányaiak. (U. o. 181. l.)

12. (*A Halak.*) Sokszor egész táborral el-vándorolnak, mint a' Ketzegsek 1767. az alföldről Tiszából fel-takarodtak ide-is Mararamosba, Marosból Szamosba, úgy hogy izül se találtott ez oda alatt, 1771. pedig a' Heringek a' Szamosba, melly északról a' közép tengeről-é a' fekete tengerbe, onnan a' Dunába, vagy a' Tiszába; és osztán jöttek a' Szamosba, még pedig a' földbe való titkos tsatornákon: nehéz meg-határozni. (U. o. 188—189. l.)

13. (*A Harcsa.*) A'hol megszokik, olly szentelen bátor, hogy a' mosó aszszonyok kezéből a' Ruhát ki-rántzigálja, a' meritő edényt el-harapja és a' farkával a' meritő Gyermekeket egészen el borítja vízzel, mellyet magam láttam *Sályiba* a' Szamosba gyermek koromba. (U. o. 211. l.)

14. (*A Kecsege.*) Az a' különös van benne, hogy a' homokos fenekű vizeknek örvényeiben a' sárba szeret lakni, és olly könnyen enged a' fogásnak, hogy ha tsak az orra akad is a' hálóba, bátor egész teste kívül maradjon, ki nem rúgja magát a' hálóból, hanem ki-fogattatik. A' Szamosnak és Tiszának bőv lakosai vagnak e' félek. De a' Tiszába ritkán jönnek fellyeb Ujlaknál, meg-esik mind az által, hogy néha Szigetig-is fel-jönek, még pedig nagy bővséggel. (U. o. 216. l.)

Közli: NAGY SÁNDOR.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

XIV. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

1887. október 19-ikén.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

Az e. titkár jelenti, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1887. évi 5535. szám alatt az országos segély mult évi számadásait helybenhagyta, 19,579. szám alatt pedig a folyó évre az országos segélyt (4000 frt) utalványozta. — Tudomásúl vétetik.

A titkár jelenti, hogy Herman Ottó tagtársunk e nyáron Turinban járván, K o s s u t h L a j o s Társulatunk örökítő tagjától könyvtárunk részére becses munkát hozott ajándékba, melynek czíme I. Luigi Bellardi: I Molluschi dei terreni terziari del Piemonte e della Liguria. 4 kötetben és 2. Descrizione di una Nuova Specie di Zeidora tro-

vata nelle marne del pliocene inferiore della Liguria. I füzet. Társulatunk elnöksége a becses ajándékért levélben mondott köszönetet. — Örvendetes tudomásúl szolgál és köszönettel vétetik.

A titkár felolvassa a II. évharmadi pénztárvizsgálatra kiküldött bizottság jelentését, mely szerint a bizottság f. é. október hó 13-ikán tisztében eljárván, a pénztárt, a könyveket meg a számadásokat a legnagyobb rendben találta. — A választmány köszönetet szaval a bizottsági tagoknak ebbeli fáradozásukért és jelentésüket örömmel veszi tudomásúl.

A titkár előterjeszti, hogy B u k o

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.